

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

PŘÍRODOVĚDA

5. ročník

**Inovace a zkvalitnění výuky směřující k rozvoji čtenářské
a informační gramotnosti**

POPIS ROSTLIN – LEKNÍN BÍLÝ, BLATOUCH BAHENNÍ

Vyhledávání informací v textu, řešení otázek a úkolů, křížovka

vl. znak: UM – ČaJS

LEKNÍN BÍLÝ

Leknín je ozdobou našich mírně tekoucích i stojatých vod rybníků. V půdě dna má podzemní plazivý stonk, který se nazývá oddenek. Z něho vyrůstají do půdy dna kořeny, vzhůru k hladině rostou listy a květy. Řapíky listů jsou tak hluboké, jak hluboká je voda. Uvnitř listů i stopek květů jsou dutiny vyplněné vzduchem, proto čepele listů i květy plavou na hladině.

Z květů se vytvářejí plody, které dozrávají pod vodou. Na podzim listy uhynou a zimu přečkává jen oddenek s kořeny v půdě dna. Z něho na jaře vyrostou nové listy a květy.

Leknín bílý je vytrvalá bylina, dokonale přizpůsobená životu ve vodě. Patří tedy mezi vodní rostliny.

Leknínů dnes vlivem znečišťování prostředí ubývá, proto je leknín zákonem chráněná rostlina a nesmí se trhat. Další známou a také chráněnou vodní rostlinou je stulík žlutý, který má narozdíl od leknínu květy žluté a menší. V zahradách, parcích a sklenících se však pěstují i cizokrajné lekníny s odlišnou barvou květů.

BLATOUCH BAHENNÍ

Blatouch neroste sice přímo ve vodě, ale vždy ve vlhkém prostředí. Nejčastěji v bahně u potoků, na zamokřených loukách a v močálech. V bahně má malý oddenek s kořeny. Z něho vyrůstá dužnatá lodyha, která nese velké leskle zelené listy. Spodní listy mají řapík, horní jsou přisedlé.

Blatouch kvete výraznými žlutými květy, které dozrávají v plody. Semena vypadlá z plodů jsou často roznášena vodou a po vyklíčení z nich rostou nové rostliny. Na podzim nadzemní části hynou, ale oddenky s kořeny přezimují v bahně.

Blatouch bahenní je vytrvalá suchozemská rostlina, je také mírně jedovatá, proto se jí býložravci vyhýbají.

Úkol č.1 Popiš tělo leknínu a blatouchu, využij nápovědy :

Leknín bílý (květ, oddenek s kořeny, čepel listu, řapík listu)

Blatouch bahenní (květ, oddenek s kořeny, řapíkatý list, přisedlý list, lodyha)

1

2

Úkol č.2 Odpověz na otázky :

1. V jakém prostředí rostou lekníny a v jakém blatouchy ?
2. Co umožňuje listům a květům leknínu držet se na vodní hladině ?
3. Mají lekníny a blatouchy stejný nebo odlišný způsob přezimování ? Vysvětli :
4. Můžeme trhat květy leknínů v přírodě ?
5. Jak se liší spodní a horní listy blatouchu ?
6. Je blatouch vodní rostlina stejně jako leknín ? Vysvětli :

Úkol č.3 : Do vět se schovalo několik názvů pro části rostlin, najdeš je ?

V zimě lidem přináší pohodu teplo domácností.

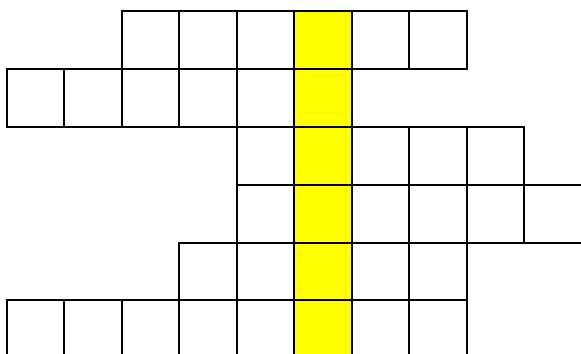
Trápilo nás číst o nekvalitních výrobcích.

Do obchodu dnes přivezli sto kilogramů banánů.

Úkol č.4 : Vytvoř správné dvojice či skupiny pojmů : lodyha, oddenek, řapík, stvol, semeno

Podzemní stonek - _____, bezlistý stonek - _____, část listu - _____, olistěný stonek - _____, v plodu - _____

Úkol č.5 : Vylušti tajenku ukrývající latinské jméno blatouchu :

Cizokrajné lekníny se pěstují v zahradách, _____ a sklenících.

Dužnatý stonek bylin, který nese listy.

Části rostliny vytvářející se z květů.

Název vytrvalé vodní rostliny se žlutými květy.

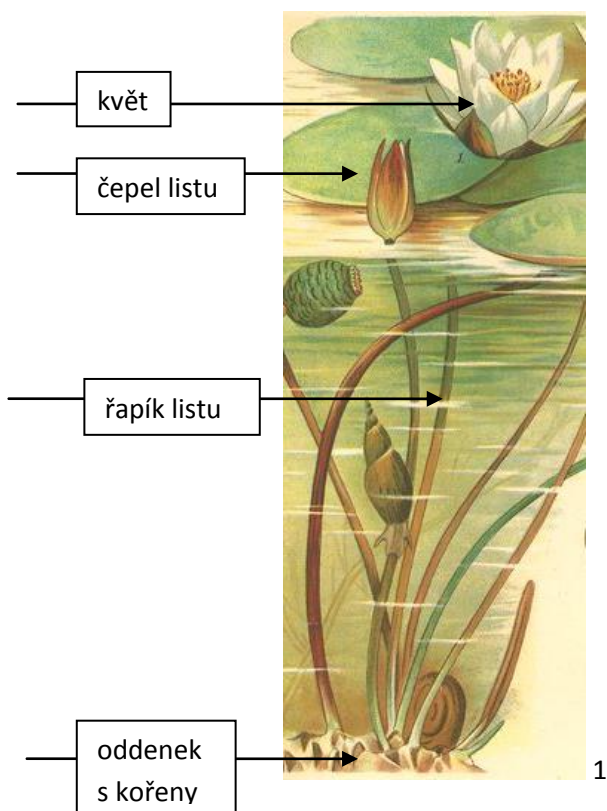
Podzemní části blatouchu přezimují v _____.

Podle délky života patří leknín i blatouch mezi _____ byliny.

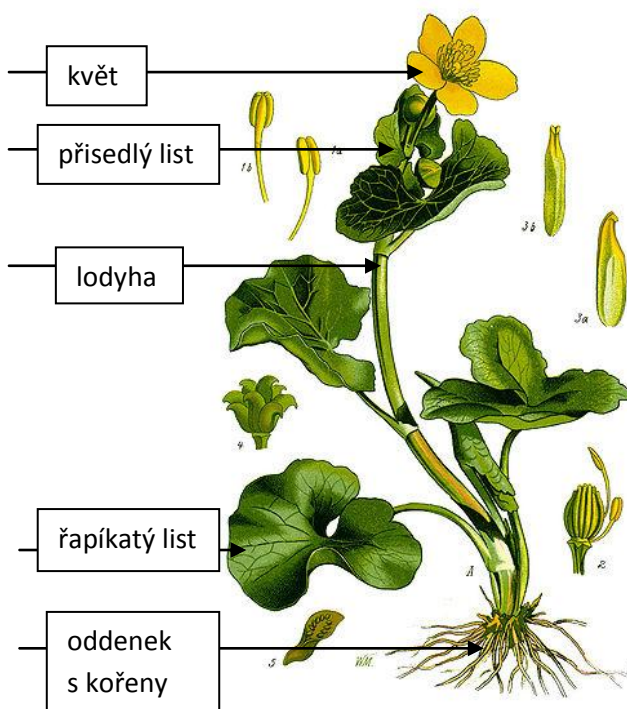
Řešení :

Úkol č.1 Popiš tělo leknínu a blatouchu, využij nápovědy :

Leknín bílý (květ, oddenek s kořeny, čepel listu, řapík listu)

Blatouch bahenní (květ, oddenek s kořeny, řapíkatý list, přisedlý list, lodyha)

Úkol č.2 Odpovědi na otázky :

1. Lekníny rostou v mírně tekoucích i stojatých vodách rybníků a blatouchy v bahně u potoků, na zamokřených loukách a v močálech.
2. Uvnitř listů i stopek květů jsou dutiny vyplněné vzduchem, proto čepele listů i květy plavou na hladině.
3. Lekníny i blatouchy mají velmi podobný způsob přezimování, zimu přečkává vždy oddenek s kořeny – u leknínu v půdě dna rybníku nebo u blatouchu v bahně, nadzemní části obou rostlin na podzim uhynou.
4. Květy leknínů v přírodě nesmíme trhat, leknín je totiž zákonem chráněná rostlina.
5. Spodní listy blatouchu mají řapík, horní jsou přisedlé.
6. Blatouch bahenní je rostlina suchozemská, nežije ponořená celá ve vodě, vyžaduje ale vlhké prostředí.

Úkol č.3 : Do vět se schovalo několik názvů pro části rostlin, najdeš je ?

V zimě lidem přináší pohodu te

plo

 domácností.

PLOD

Trápilo nás čist o nekvalitních výrobcích.

STONEK

Do obchodu dnes přivezli sto kilogramů banánů.

LIST

Úkol č.4 : Vytvoř správné dvojice či skupiny pojmů : lodyha, oddenek, řapík, stvol, semeno

Podzemní stonek - oddenek, bezlistý stonek - stvol, část listu - řapík, olistěný stonek - lodyha, v plodu – semeno

Úkol č.5 : Vylušti tajenku ukrývající latinské jméno blatouchu :

			P	A	R	C	í	CH	
L	O	D	Y	H	A				
				P	L	O	D	Y	
				S	T	U	L	í	K
			B	A	H	N	Ě		
V	Y	T	R	V	A	L	É		

Cizokrajné lekníny se pěstují v zahradách, _____ a sklenících.

Dužnatý stonek bylin, který nese listy.

Části rostliny vytvářející se z květů.

Název vytrvalé vodní rostliny se žlutými květy.

Podzemní části blatouchu přezimují v _____.

Podle délky života patří leknín i blatouch mezi _____ byliny.

Použité zdroje :

Literatura :

JURČÁK, J. a kol. *Přírodověda 5. ročník*. 1. vyd. Olomouc, Prodos, 1996. ISBN 80-85806-41-X. S.24,25.

Obrázky :

[cit.2013-05-01]. Dostupné pod licencí Creative Commons nebo Public domain na WWW:

Obr.1 <https://sites.google.com/site/itebio/raz/kobruav-atlas-rostlin>

Obr. 2 http://cs.wikiversity.org/wiki/Soubor:Illustration_Caltha_palustris1.jpg